

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

”Rahakirstun vartijan” puheenvuoro – ajankohtaista, missä mennään ja miten tästä eteenpäin?

TERVEYS- JA TALOUSPÄIVÄT 2025
OSASTOPÄÄLLIKKÖ, YLIJOHTAJA VILLE-VEIKKO AHONEN
VALTIOVARAINMINISTERIÖ

**Onko meillä yhteinen
tilannekuva?**

Miltä hyvinvointialueiden tilanne näyttää?

- Palveluissa tilanne vakaa (erit. perusterveydenhuolto, pelastustoimi ja erikoissairaanhoido, so?)
- Yhä useampi alue on vakiintuneessa tilassa ja muutos on juurtunut osaksi normaalia johtamista.
- Uusi valtuustokausi muutti poliittisia asetelmia: vaikutuksia on kansalliseen ja alueelliseen keskusteluun.
- Hallinto on keventynyt ja vuokratyövoiman käyttöä on saatu hallintaan. YT-tahti edelleen kiivas.
- Akuutti työvoimapula on hetkellisesti helpottanut, mutta eläköitymisaaltoon ei ole riittävästi varauduttu.
- Asiakastyytyväisyys pysynyt hyvänä / parantunut, mutta yleinen luottamus palveluihin on heikkoa.
- Alueet eriytyvät useasta eri näkökulmasta: palvelut, uudistuminen, väestö ja talous.
- Digitaalinen murros etenee nopeammin kuin osattiin toivoa: digiklinikoiden jälkeen seuraava hype AI:stä?
- Sota ja turvallisuustilanne ovat myös hyvinvointialueiden murheenkryyni ja syksyn yksi pääteemoista.
- Sote-uudistus on ollut onnistunut, mutta iso muutos on vasta alussa.

Pirhalle monta onnistumista

SAARA TUOMINEN / AAMULEHDEN ARKI

Pirkanmaan
hyvinvointialue pystyi
tiukasta
taloustilanteesta
huolimatta
parantamaan ainakin
kolmea isoa asiaa.
Täyskäännös saatiin
aikaan
vuokratyövoiman
käytössä.

Anu Leena Hankaniemi
Aamulehti

Lähde: Aamulehti, 21.8.2025

Sote on julkisen talouden ”Damokleen miekka”

Etusivu

Venäjän hyökkäys

Sanapyramidi

Valtionalous

Leikkaustarve ei lopu, budjettipäälikkö sanoo: Vielä miljardi sopeutuksia nyt, ja 5–8 miljardia lisää ensi vaalikaudella

Menoja pitää leikata ennemmin kuin korottaa veroja, VM:n budjettipäälikkö Mika Niemelä sanoo Ylen haastattelussa.

Lähde: Yle, 31.7.2025

Valtionalous

Miksi kävi näin, että Suomen velkaongelma ei vain hellitä?

Suomi on jatkamassa sopeutusta hamaan tulevaisuuteen. Velkaliisterin taustalta löytyy neljä isoa syytä.

Lähde: Yle, 17.8.2025

**HVA-talouden käänne
tapahtunut, mutta edelleen
”hommia” piisaa sekä alueilla
että valtiolla**

Hyvinvointialueloudessa positiivisia merkkejä, mutta alueellinen eriytyminen ja epävarmuus säilyvät

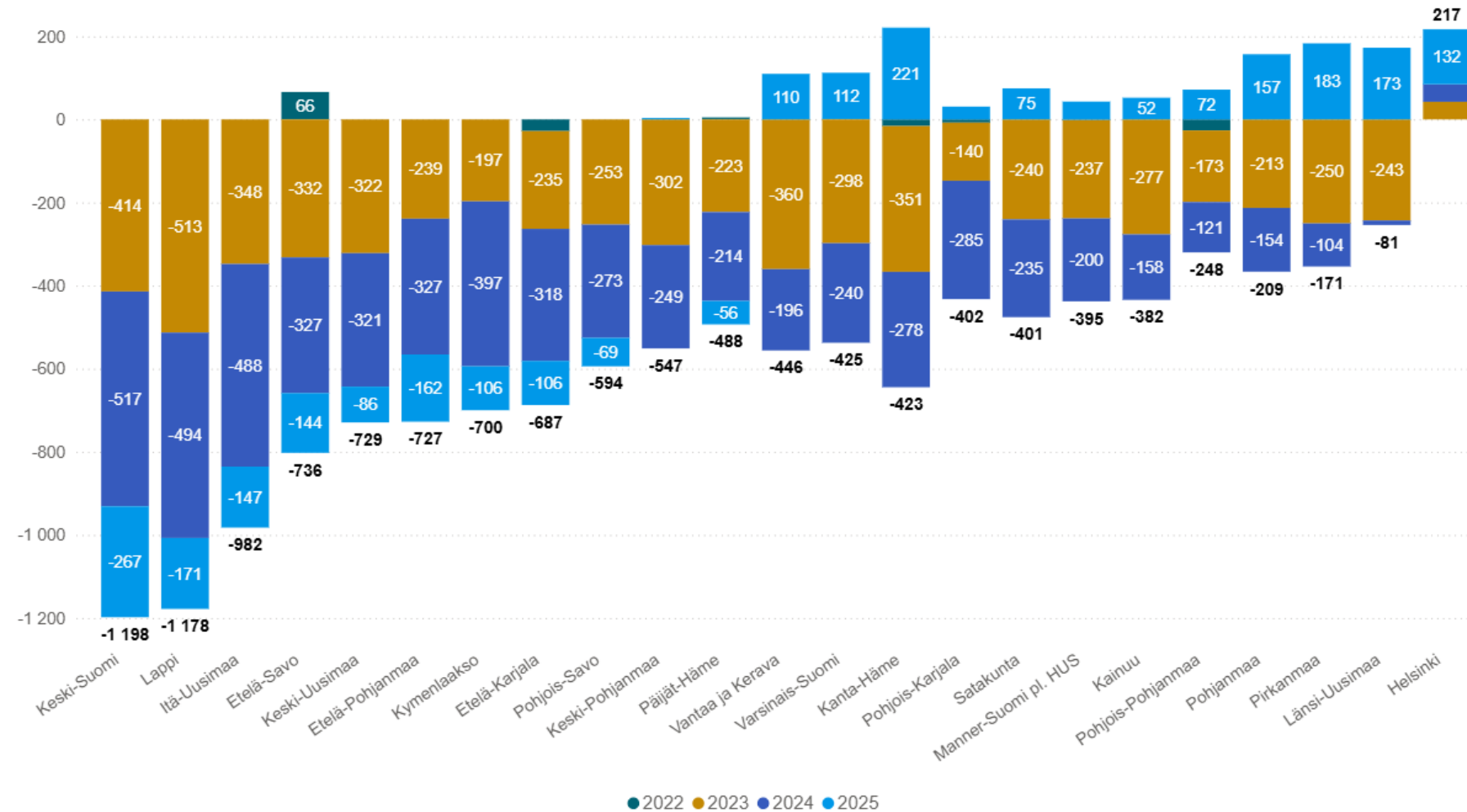
- **Vuoden 2024 yhteenlaskettu alijäämä oli 1,1 mrd. euroa.** Tulos oli hieman ennakoitua parempi. Kokonaisalijäämä kasvoi kuitenkin jo 2,4 miljardiin euroon.
 - Positiivista oli kustannusten kasvun hidastuminen noin 2,9 prosenttiin
 - Alueelliset erot kustannuskehityksessä ja kertyneessä alijäämässä olivat suuret
- Lähes kaikkien hyvinvointialueiden osalta (pl. Helsinki, Länsi-Uusimaa) täyttyi vähintään yksi arviointimenettelyn kriteeri. Arviointimenettelyt käynnistettiin kolmella alueella (Itä-Uusimaa, Keski-Suomi, Lappi) kesäkuussa 2025
- **Vuoden 2025 talousarvioiden perusteella odotettiin talouden kääntymistä ylijäämäiseksi**
 - Hyvinvointialueiden talousarvioiden perusteella alueet ennakoivat tilikauden 2025 ylijäämäksi noin 240 miljoonaa euroa
 - Viidellä alueella talousarvion alijäämä oli edelleen huomattava (yli 100 euroa per asukas)

Yhteenveto vuoden 2025 tilinpäätösennusteista

- **Koko maan vuoden 2025 ylijäämäksi ennustetaan noin 240 miljoonaa euroa**
 - Vastaa koko maan tasolla talousarvioita
- **Ylijäämä oli odotettu**
 - Rahoituksen tason merkittävä korotus (9,0%) erityisesti ns. jälkikäteistarkistuksesta johtuen
 - Alueiden muutosohjelmien toimeenpano ja kustannusten kasvun taittuminen
- Ennuste tarkoittaisi **noin 3,2 % nettokustannusten nimelliskasvua edellisvuodesta,**
 - Lähellä vuoden 2024 kustannusten kasvua (2,9%).
- Ennusteiden perusteella **10 aluetta ennakoi edelleen alijäämäistä tulosta.**
 - Alijäämäennusteet vaihtelevat Kanta-Hämeen 221€/as. ylijäämästä Keski-Suomen 267€/as. alijäämään
 - Alueittaiset muutoksia suhteessa talousarvioihin on molempiin suuntiin

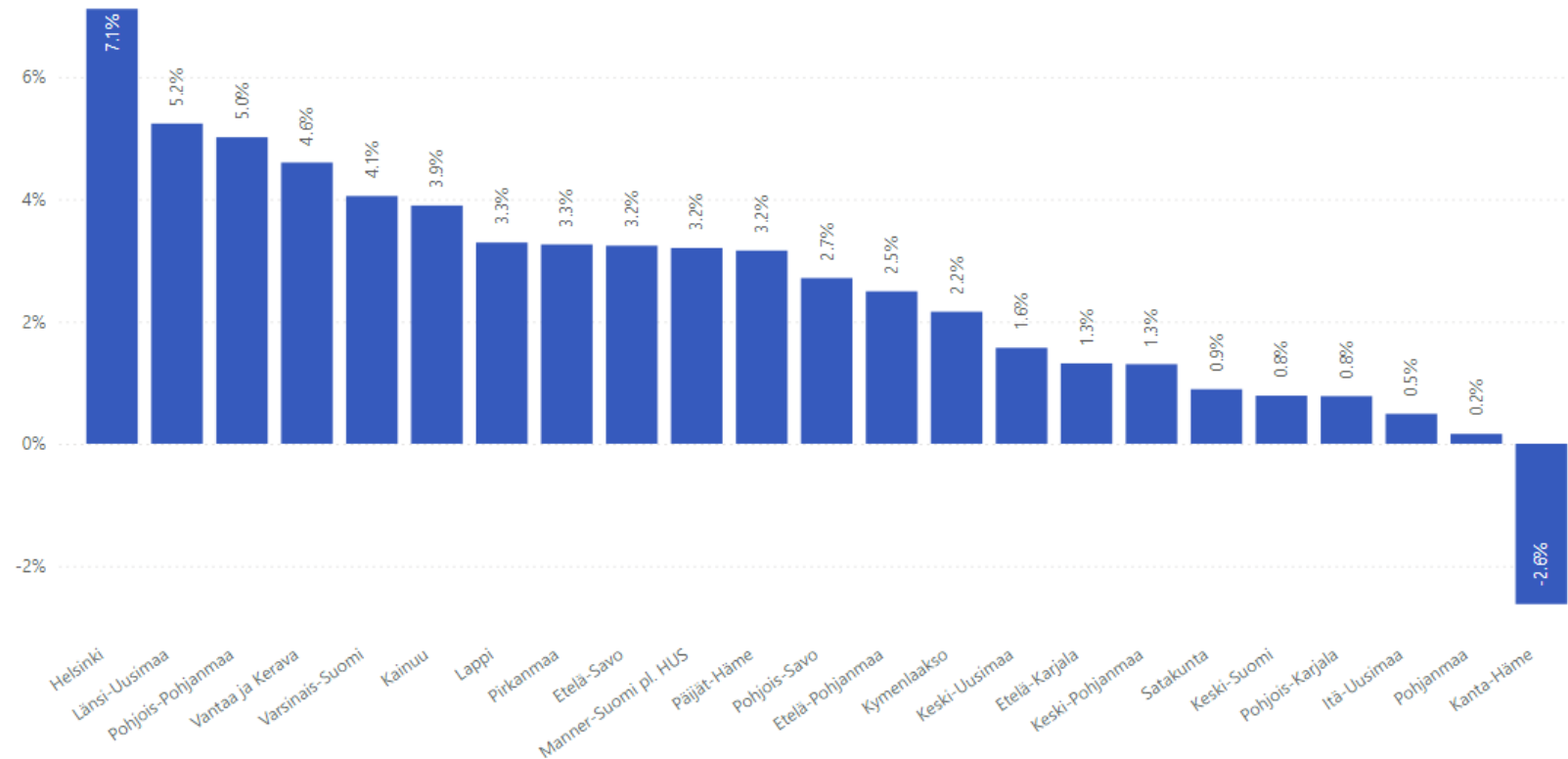
Ennakoitu kertynyt yli/alijäämä asukasta kohti 2025 lopussa

- Alueelliset erot jatkavat kasvua vuonna 2025
- Keskimäärin kertynyttä alijäämää oli noin 395 euroa asukasta kohti (2,2 mrd. euroa)
- Vaihteluväli Keski-Suomen liki 1200 euron kertyneestä alijäämästä asukasta kohti Helsingin noin 217 euron kertyneeseen ylijäämään

Nettokustannusten muutos 2024-2025

- Vuoden 2025 tilinpäätösennusteiden mukaan koko maan nettokustannukset kasvavat nimellisesti 3,2 % edellisvuodesta.
- Kustannusten kasvu vaihtelee alueittain merkittävästi
- Kanta-Häme ennakoi kustannusten merkittävää laskua (-2,6 %). Helsingin kustannukset kasvaisivat puolestaan jopa yli 7 %

**Mistä VM:n puuhasteluista
kannattaa olla hereillä?**

VM:ssä ajankohtaista

- Alijäämien kattamisen joustoa rajatusti uudistusta tekeville alueille: kiireellinen muutos hyvinvointialuelakiin valmistelussa.
- Rahoitusjärjestelmän luottamuksen palauttaminen ykköstavoitteita VM:ssä.
- Rahoituslain 3. vaiheen uudistamisen läpivienti.
- Arviointimenettelyjen toteutus kolmen alueen osalta.
- Lisärahoitusprosessien asiallinen läpivienti.
- Maakunta- ja hyvinvointialuejaon eriyttäminen.
- Ministeriöyhteistyön tiivistäminen ja ohjauksen välineiden kehittäminen (esim. investointien ohjaus).
- Valtion talousarvio- ja kehysvalmistelu ja siihen liittyvä päätöksenteon tuki.
- Kuntien omaisuusjärjestelyjen kompensatiot.
- Valmistautuminen hallituskauden vaihtumiseen ja hyvinvointialueita koskevien politiikkavalintojen esittäminen.

Katse eteenpäin

Mitä tapahtuu seuraavaksi?

- Lyhyt aikaväli: eriytymisen hallinta.
- Varautuminen ja valmiuden teema korostuu myös pitkällä aikavälillä.
- Hallituskauden loppu lähestyy: minkälaisia erilaisia vaihtoehtoja tarjotaan tuleville hallituskausille – edunvalvonnan kakofonia.
 - Nykyjärjestelmän kehittäminen ja hva:iden vakiintuminen vai
 - Uusi sote-uudistus?
- Luottamuksen palauttaminen sote-järjestelmään ja hva-hallintotasoon.
- Laajempi yhteiskunta- / aluepoliittinen keskustelu välttämätöntä alueiden elinvoimasta.
- Onko sote julkisen talouden näkökulmasta vain kuluerä? Voisiko olla kasvun lähde?